

Keuzedeel mbo

Geneesmiddelenkennis

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0043

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

1. Algemene informatie

D1: Geneesmiddelenkennis
Studielast
240
Beroepsvereisten
Nee
Certificaten
Nee
Gekoppeld aan kwalificatie(s)
Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers
Toelichting
<p>Dit keuzedeel is een verdieping op het gebied van geneesmiddelenkennis. Kennis van geneesmiddelen wordt steeds belangrijker voor de doktersassistent. De doktersassistent kan met behulp van deze kennis advies geven over zelfzorgmiddelen aan de cliënt. Daarnaast kan zij een bijdrage leveren aan medicatietrouw en medicatieveiligheid, hierop komt steeds meer nadruk te liggen in de eerstelijnszorg. Door de kennis over geneesmiddelen te verdiepen kan de doktersassistent een belangrijke schakel vormen binnen de ketenzorg.</p> <p>Relevantie van het keuzedeel</p> <p>Dit keuzedeel is een verdieping op het gebied van geneesmiddelenkennis. Kennis van geneesmiddelen wordt steeds belangrijker voor de doktersassistent. De doktersassistent kan met behulp van deze kennis advies geven over zelfzorgmiddelen aan de cliënt. Daarnaast kan zij een bijdrage leveren aan medicatietrouw en medicatieveiligheid, hierop komt steeds meer nadruk te liggen in de eerstelijnszorg. Door de kennis over geneesmiddelen te verdiepen kan de doktersassistent een belangrijke schakel vormen binnen de ketenzorg.</p> <p>Beschrijving van het keuzedeel</p> <p>Dit keuzedeel bevat kennis op het gebied van farmacie. Het gaat om het toepassen van kennis en vaardigheden om de medicatieveiligheid te vergroten, de zelfzorgvragen rondom geneesmiddelen te concretiseren, advies te geven over zelfzorgmiddelen en om therapietrouw bij geneesmiddelengebruik te bevorderen.</p> <p>Branchevereisten</p> <p>Nee</p> <p>Aard van keuzedeel</p> <p>Verdiepend</p>

2. Uitwerking

D1-K1: Gebruik maken van geneesmiddelen kennis

Complexiteit

De doktersassistent combineert haar kennis als doktersassistent met contextgebonden kennis op het gebied van farmacie. De specialistische kennis gebruikt zij om zelfzorgvragen rondom geneesmiddelen te concretiseren, medicatietrouw bij patiënten te bevorderen en om in de keuze van zelfzorgmiddelen te adviseren. Zij past zich in haar werkzaamheden aan: aan de persoon, de vraag en de risico's.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De doktersassistent werkt zelfstandig en handelt volgens protocollen, professionele richtlijnen en werkafspraken en wijkt hiervan zo nodig af op basis van haar vakkennis en werkervaring. Zij is verantwoordelijk voor een goede dossiervorming van haar patiëntcontacten. In de uitvoering is zij medeverantwoordelijk voor het concretiseren van vragen rondom geneesmiddelen en medicatietrouw. In het adviseren van zelfzorgmiddelen is de doktersassistent zelf verantwoordelijk. Zij draagt bij aan een goede afstemming en duidelijke afspraken met de andere zorgverleners binnen het samenwerkingsverband.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- Heeft kennis van doseringen, bijwerkingen, indicaties, contra-indicaties en bewaarcondities i.v.m. medicatie veiligheid
- Heeft kennis van interactie tussen geneesmiddelen en/of zelfzorgmiddelen
- Heeft kennis van medicatie bij jongeren en ouderen, tijdens zwangerschap en lactatie
- Heeft kennis van procedures rondom signaleren en melden van medicatie-incidenten
- Heeft kennis van KNMP zelfzorgstandaarden
- Heeft specialistische kennis van zelfzorgmiddelen
- Heeft specialistische kennis van generiek voorschrijfbeleid en de gevolgen
- Heeft specialistische kennis van het bevorderen van therapietrouw
- Heeft specialistische kennis van medicatieveiligheid binnen de verantwoordelijkheid van de doktersassistent
- kan het onderscheid benoemen tussen de generieke geneesmiddelen, de werkzame stoffen en de verschillende toedieningsvormen
- Kan communicatievaardigheden toepassen gericht op het bevorderen van therapietrouw en de daarbij behorende culturele invloeden
- Kan adviesvaardigheden toepassen ten aanzien van het gebruik van medicatie en zelfzorgmiddelen

D1-K1-W1: Bewaakt de medicatieveiligheid

Omschrijving

De doktersassistent verwerkt de geneesmiddelen gerelateerde informatie in het medicatieoverzicht van de patiënt. Ze gaat na of er veranderingen zijn in de situatie van de patiënt. Zij stelt vragen wanneer gegevens in het (herhaal)recept ontbreken of onduidelijk zijn. Zij gaat na of er zelfzorgmiddelen worden gebruikt en signaleert daarbij eventuele interacties met (reeds) voorgeschreven medicatie. Zij stemt indien nodig af met de apotheker.

Resultaat

De doktersassistent heeft een bijdrage geleverd aan de controle van het medicatieoverzicht, het verminderen van medicatiefouten en het vergroten van de patiëntveiligheid.

Gedrag

De doktersassistent:

- levert een actieve bijdrage aan het actueel houden van het medicatieoverzicht;
- signaleert tijdig (mogelijke) problemen m.b.t. medicatiegebruik;
- werkt volgens protocollen, procedures en werkafspraken;
- overlegt proactief met de arts bij medicatiebewakingssignalen.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W2: Adviseert over zelfzorgmiddelen

Omschrijving

De doktersassistent verheldert de hulpvraag van de patiënt. Zij maakt een inschatting van de situatie en gaat na of een advies ten aanzien van een zelfzorgmiddel gewenst is. Indien een advies m.b.t. zelfzorgmiddelen gewenst is, achterhaalt zij hoe lang de klachten al bestaan, wat de verschijnselen zijn en welke acties al ondernomen zijn om de klachten te verhelpen. Ook vraagt zij de patiënt welke medicatie momenteel al gebruikt wordt. Zij geeft voorlichting en advies over het zelfzorgmiddel en maakt in overleg met de patiënt een keuze voor het juiste zelfzorgmiddel, rekening houdend met eventueel gebruik van andere geneesmiddelen en/of zelfzorgmiddelen en andere mogelijke risico's. Zij stelt vragen om te achterhalen of de patiënt de informatie heeft begrepen en gemotiveerd is om de geneesmiddelen volgens voorschrift te gebruiken.

Resultaat

De doktersassistent heeft de juiste inschatting gemaakt van de situatie en advies gegeven ten aanzien van het gebruik van zelfzorgmiddelen en de medicatieveiligheid.

Gedrag

De doktersassistent:

- vat de hulpvraag van de patiënt correct samen;
- analyseert de hulpvraag alvorens tot een zorgvuldig advies te komen;
- geeft begrijpelijke instructies;
- controleert regelmatig of de patiënt de informatie heeft begrepen;
- past gedrag, communicatie en omgangsvormen effectief aan op verschillende patiënten, daarbij rekening houdend met verschillen qua cultuur of achtergrond;
- maakt adequaat gebruik van voorlichtingsmateriaal;
- gaat vertrouwelijk om met persoonlijke informatie van en over de patiënt.

De onderliggende competenties zijn: Ethisch en integer handelen, Presenteren, Analyseren, Omgaan met verandering en aanpassen

D1-K1-W3: Bevordert therapietrouw bij geneesmiddelengebruik

Omschrijving

De doktersassistent bespreekt het gebruik van de geneesmiddelen met de patiënt met als doel therapietrouw te bevorderen. Zij geeft voorlichting over de werking en het gebruik van geneesmiddelen. Zij legt uit waarom het belangrijk is om de geneesmiddelen op tijd en correct te gebruiken. Ze stelt vragen om te achterhalen of de patiënt de informatie heeft begrepen en gemotiveerd is om de geneesmiddelen volgens voorschrift te gebruiken. Ze vraagt naar ervaringen en of de patiënt te maken heeft met eventuele bijwerkingen. Ze geeft de patiënt de ruimte om zijn weerstand en/of problemen met het (tijdig) gebruiken van de voorgeschreven geneesmiddelen te uiten. Zij bespreekt met de patiënt welke ondersteuning er eventueel nodig is wat betreft het geneesmiddelengebruik.

Resultaat

De doktersassistent heeft een bijdrage geleverd aan het bevorderen van therapietrouw gebruik van geneesmiddelen door patiënten.

Gedrag

De doktersassistent:

- adviseert de patiënt op een motiverende en positieve manier om de medicatie volgens voorschrift in te nemen;
- stemt de informatie consequent af op de vermogens van de patiënt;
- houdt bij uitleg over geneesmiddelen actief rekening met onder andere leeftijd en culturele achtergrond van de patiënt;
- checkt op verschillende momenten tijdens het gesprek of de verstrekte informatie is overgekomen;
- staat open voor het bespreken van eventueel nadelige gevolgen van het medicatiegebruik;
- stelt gericht vragen aan de patiënt over zijn aandoening, de gevolgen en zijn mening over de voorlichting;
- geeft de patiënt de ruimte om zelf beslissingen te nemen.

D1-K1-W3: Bevordert therapietrouw bij geneesmiddelengebruik

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Overtuigen en beïnvloeden, Presenteren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten